

CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT TÔN GIÁO CỦA XINGGAPO

★ TS NGUYỄN KHẮC ĐỨC

*Viện Dân tộc và Tôn giáo,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh*

- **Tóm tắt:** Xinggapo là quốc gia đa dân tộc, đa tôn giáo. Hiến pháp, hiến định và pháp luật quy định, mọi người có quyền tự do thể hiện, thực hành và truyền bá tôn giáo; các tôn giáo có quyền tự chủ giải quyết các vấn đề tôn giáo của mình; sở hữu tài sản; không phân biệt đối xử với công dân dựa trên cơ sở tôn giáo; Chính phủ có trách nhiệm chăm lo cho quyền lợi của các nhóm thiểu số về tôn giáo. Những chính sách này có giá trị tham khảo đối với các quốc gia có đặc điểm tương đồng trong quá trình hoàn thiện chính sách tôn giáo, quản lý hoạt động tôn giáo và phát huy nguồn lực tôn giáo cho phát triển đất nước.
- **Từ khóa:** chính sách; pháp luật; tôn giáo; Xinggapo; Việt Nam.

1. Mở đầu

Xinggapo là quốc gia đạt nhiều thành tựu trong giữ gìn sự hài hòa và ổn định tình hình tôn giáo, hơn nữa, còn phát huy được nhiều đóng góp của tôn giáo cho phát triển đất nước, trong bối cảnh đã từng có những cuộc xung đột về dân tộc và tôn giáo. Kết quả đó có lý do từ việc quan tâm chú trọng xây dựng chính sách, pháp luật về tôn giáo. Những chính sách theo hướng phù hợp với luật pháp quốc tế và điều kiện cụ thể của Xinggapo, giúp bảo đảm quyền tự do tôn giáo của người dân, hài hòa tôn giáo, thực hiện bình đẳng, tự chủ tôn giáo, phát huy được đóng góp của tôn giáo, đồng thời hạn chế những hoạt động lợi dụng tôn giáo vì mục đích xấu. Bài viết nhằm tìm hiểu chính sách, pháp luật tôn giáo của Xinggapo và những giá trị có thể tham khảo trong quá trình hoàn thiện chính sách, pháp luật tôn giáo.

2. Nội dung

2.1. Khái quát về tôn giáo ở Xinggapo hiện nay

Xinggapo là đất nước có sự đa dạng về tôn giáo. Các tôn giáo lớn như Phật giáo, Kitô giáo, Hồi giáo đã tồn tại ở đây từ lâu. Dân số Xinggapo từ 15 tuổi trở lên theo tôn giáo (năm 2020) là: Phật giáo chiếm 31,1% dân số; Hồi giáo: 15,6%; Kitô giáo: 18,9%; Đạo giáo: 8,8%; Ấn Độ giáo: 5,0%; các tôn giáo khác (Sikh giáo, Bái hỏa giáo, Jain giáo, Do Thái giáo): 0,7% và không tôn giáo: 20,0%⁽¹⁾. Người Xinggapo thuộc mọi tôn giáo đều khoan dung và không định kiến những người theo các tôn giáo khác nhau.

Về thành phần dân tộc, theo điều tra dân số năm 2020 của Xinggapo, 74,3% dân số thường trú là người Hoa; 13,5% người Mã Lai; 9% người Ấn Độ và 3,2% thuộc các tộc người khác, bao gồm cả người Âu Á (Eurasian). Trong số người

Mã Lai, 98,8% theo Hồi giáo. Với người Ấn Độ, 57,3% theo Ấn Độ giáo; 23,4% theo Hồi giáo và 12,6% theo Kitô giáo. Dân số người Hoa theo Phật giáo (40,4%), Kitô giáo (21,6%), Đạo giáo (11,6%) và 25,7% không theo tôn giáo nào⁽²⁾.

2.2. Chính sách tôn giáo trong Hiến pháp của Xingapo

Chính sách tôn giáo được quy định tại Điều 15, 16, 152 và 153 của Hiến pháp Xingapo⁽³⁾, trong đó khẳng định rõ, tự do tôn giáo là quyền tự do cơ bản, với những nội dung cụ thể sau:

Về tự do tôn giáo, Điều 15 Hiến pháp quy định, mọi người đều có quyền tuyên xưng, thực hành tôn giáo của mình và truyền bá tôn giáo đó. Mọi nhóm tôn giáo đều có quyền quản lý các vấn đề tôn giáo của riêng mình; thành lập và duy trì các tổ chức vì mục đích tôn giáo hoặc từ thiện; sở hữu tài sản, nắm giữ và quản lý tài sản theo quy định của pháp luật.

Liên quan đến giáo dục, Điều 16 Hiến pháp quy định, không có sự phân biệt đối xử đối với bất kỳ công dân Xingapo nào dựa trên cơ sở tôn giáo, chủng tộc, dòng dõi hoặc nơi sinh trong việc thụ hưởng giáo dục tại các cơ sở giáo dục công lập; hoặc trong việc hỗ trợ tài chính từ quỹ công lập để duy trì việc giáo dục học sinh, sinh viên tại bất kỳ cơ sở giáo dục nào (cho dù do cơ quan công quyền duy trì hay không và cho dù trong hay ngoài Xingapo). Bên cạnh đó, mọi nhóm tôn giáo đều có quyền thành lập và duy trì các cơ sở giáo dục và giảng dạy giáo lý, không được phân biệt đối xử chỉ vì lý do tôn giáo trong bất kỳ luật nào liên quan đến các cơ sở đó. Không ai được yêu cầu phải học hoặc tham gia bất kỳ nghi lễ hay hành vi thờ cúng nào của một tôn giáo khác ngoài tôn giáo của mình. Tôn giáo của người dưới 18 tuổi sẽ được cha mẹ hoặc người giám hộ quyết định.

Điều 152 quy định về quyền của các nhóm thiểu số và vị trí đặc biệt của người Mã Lai, cụ thể, Chính phủ có trách nhiệm chăm lo cho quyền lợi của các nhóm thiểu số về chủng tộc và tôn giáo ở Xingapo. Chính phủ công nhận vị trí đặc biệt của người Mã Lai, những người dân bản địa của Xingapo, và theo đó, Chính phủ có trách nhiệm bảo vệ, hỗ trợ, thúc đẩy vị thế chính trị, lợi ích giáo dục, tôn giáo, kinh tế, xã hội, văn hóa và ngôn ngữ Mã Lai.

Điều 153 Hiến pháp quy định về tôn giáo của người Hồi giáo, cụ thể, cơ quan lập pháp sẽ ban hành luật để điều chỉnh các vấn đề tôn giáo của người Hồi giáo⁽⁴⁾ và thành lập Hội đồng để tư vấn cho Tổng thống về các vấn đề liên quan đến tôn giáo của người Hồi giáo⁽⁵⁾.

Như vậy, Hiến pháp Xingapo quy định mọi người đều có quyền thể hiện, thực hành hoặc truyền bá đức tin tôn giáo của mình nếu các hoạt động đó không vi phạm bất kỳ luật nào khác liên quan đến trật tự công cộng, sức khỏe cộng đồng hoặc đạo đức. Hiến pháp cũng cấm phân biệt đối xử dựa trên tôn giáo trong việc quản lý bất kỳ luật nào hoặc trong việc bổ nhiệm, tuyển dụng vào bất kỳ chức vụ nào thuộc thẩm quyền công. Hiến pháp quy định rằng mọi nhóm tôn giáo đều có quyền quản lý các vấn đề tôn giáo của riêng mình. Hơn nữa, Hiến pháp khẳng định vị trí đặc biệt của người Mã Lai và Chính phủ có trách nhiệm chăm lo toàn diện về đời sống cho các cộng đồng thiểu số và người Mã Lai. Chính sách như vậy cho thấy sự phù hợp với luật pháp quốc tế và bối cảnh xã hội Xingapo.

2.3. Chính sách, pháp luật tôn giáo trong hệ thống luật của Xingapo

Chính sách, pháp luật tôn giáo được thể hiện chủ yếu thông qua *Luật Duy trì hài hòa tôn giáo*⁽⁶⁾, *Luật Hiệp hội*⁽⁷⁾, *Luật Hình sự* và *Luật An ninh Nội địa* của Xingapo.

Xinghago là đất nước đa dạng tôn giáo _ Ảnh: MH

Chính sách tự do tôn giáo

Nhìn chung, việc sử dụng trang phục tôn giáo, như đeo khăn trùm đầu được luật pháp cho phép tại nơi làm việc, bao gồm cả trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe. Tuy nhiên, đối với các công việc có quy định đồng phục như cảnh sát và quân nhân, không được phép đeo khăn trùm đầu. Tương tự, đối với trường học, Bộ Giáo dục cũng quy định chỉ cho phép học sinh tiểu học và trung học cơ sở ở các trường công lập mặc đồng phục. Các trường có quyền quyết định miễn cho trẻ em mặc đồng phục chính thức nếu liên quan đến sức khỏe nhưng không phải trên cơ sở tôn giáo. Các trường quốc tế và tư thục khác không phải chịu những hạn chế tương tự. Khăn trùm đầu không bị cấm tại các cơ sở giáo dục đại học.

Tù nhân, bao gồm cả những người bị biệt giam, được phép tiếp cận với các giáo sĩ của các

nhóm tôn giáo đã đăng ký. Các thành viên của các nhóm tôn giáo chưa đăng ký hoặc bị cấm, bao gồm Nhân chứng Giê hô va⁽⁸⁾, Giáo hội Thống nhất⁽⁹⁾, Hiệp hội Quốc tế về Ý thức Krishna, Hội nghị Kitô giáo châu Á và Giáo hội Tân Thiên Địa (Shincheonji, có trụ sở tại Hàn Quốc), không có quyền này.

Trách nhiệm của Nhà nước trong việc bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo

Xinghago có hai nhóm cố vấn về các vấn đề liên quan đến tự do tôn giáo, đó là Hội đồng Tổng thống về hài hòa tôn giáo (PCRH) và Hội đồng Tổng thống về quyền của người thiểu số (PCMR). PCRH báo cáo về các vấn đề ảnh hưởng đến việc duy trì sự hài hòa tôn giáo và xem xét các trường hợp do Bộ trưởng đặc trách hoặc Quốc hội yêu cầu do lo ngại rằng trường hợp như vậy có thể gây ra căng thẳng tôn giáo⁽¹⁰⁾. Tổng thống bổ nhiệm 10 thành viên của

PCRH, trong đó bảy người đại diện cho cộng đồng Phật giáo, Công giáo, Ấn Độ giáo, Hồi giáo, đạo Tin lành, Sikh giáo, Đạo giáo, và ba thành viên còn lại, bao gồm cả chủ tịch, không đại diện cho bất kỳ nhóm tôn giáo nào. PCRH có nhiệm vụ giám sát, ngăn chặn những hành vi vi phạm pháp luật tôn giáo của cá nhân và tổ chức tôn giáo.

Trong khi đó, PCMR tham gia giám sát quá trình lập pháp và xem xét tất cả các luật để bảo đảm rằng luật không gây bất lợi cho các nhóm tôn giáo hoặc chủng tộc. PCMR cũng chịu trách nhiệm báo cáo với Quốc hội hoặc các cơ quan khác của Chính phủ về các vấn đề liên quan đến các nhóm tôn giáo hoặc chủng tộc.

Chính sách thúc đẩy hài hòa tôn giáo

Một điểm nổi bật trong chính sách tôn giáo của Xingapo là đặc biệt coi trọng và thúc đẩy hài hòa tôn giáo⁽¹¹⁾. Xingapo đã ban hành Luật Duy trì hài hòa tôn giáo năm 1990 và đưa ra Tuyên ngôn về hài hòa tôn giáo, trong đó nhấn mạnh: “sự hài hòa tôn giáo là điều thiết yếu cho hòa bình, tiến bộ và thịnh vượng”⁽¹²⁾.

Luật Duy trì hài hòa tôn giáo nhằm luật hóa sự điều hòa và khoan dung tôn giáo, quy định sự tách biệt giữa tôn giáo và chính trị. Luật quy định, nếu lãnh đạo tôn giáo muốn tham gia chính trị, họ phải từ bỏ vị trí tôn giáo đang nắm giữ và tham gia như những công dân⁽¹³⁾. Đồng thời, Luật quy định việc thiết lập Hội đồng về hài hòa tôn giáo, cơ quan tư vấn cho Tổng thống về các vấn đề liên quan đến hài hòa tôn giáo.

Giáo dục về tôn giáo cũng được đưa vào chương trình giáo dục quốc gia của Bộ Giáo dục, theo đó, chương trình giảng dạy của trường tiểu học và trung học cơ sở công lập khuyến khích sự hài hòa và khoan dung tôn giáo. Học sinh trung học được đến thăm các địa điểm tôn giáo, từ các ngôi chùa Phật giáo, đền Ấn Độ

giáo, thánh đường Hồi giáo đến nhà thờ Do Thái giáo. Mỗi năm, các trường đều tổ chức ngày Hòa hợp chủng tộc, đây là ngày mà Chính phủ quy định để thúc đẩy sự hiểu biết lẫn nhau giữa các chủng tộc và tôn giáo. Các thể hệ lãnh đạo Xingapo cũng thường xuyên nhấn mạnh cam kết của Chính phủ về duy trì xã hội đa chủng tộc, đa tôn giáo và coi sự hài hòa tôn giáo là một mục tiêu chính sách quan trọng; đồng thời, quan tâm thúc đẩy đối thoại tôn giáo.

Chính sách bình đẳng tôn giáo

Luật pháp không cho phép từ chối nghĩa vụ quân sự vì lý do lương tâm, bao gồm cả lý do tôn giáo. Công dân hoặc người thường trú thể hệ thứ hai là nam giới, khi đến 18 tuổi phải thực hiện 24 tháng nghĩa vụ quân sự, không có lựa chọn nào thay thế. Những người từ chối nghĩa vụ quân sự vì lý do lương tâm thường bị đưa ra tòa án quân sự và bị kết án giam giữ, thường từ 12 đến 39 tháng.

Chính sách, pháp luật về đăng ký tôn giáo

Luật pháp yêu cầu tất cả các hiệp hội từ 10 người trở lên, bao gồm các nhóm tôn giáo, phải đăng ký với Chính phủ⁽¹⁴⁾. Những hiệp hội không đăng ký được xem là không hợp pháp. Yêu cầu đăng ký này đưa ra một cơ chế quyền lực mà qua đó nhà nước có thể cấm những nhóm tôn giáo được cho là “gây tổn hại đến hòa bình công cộng, phúc lợi, trật tự xã hội ở Xingapo”. Quan trọng hơn, đăng ký mang lại địa vị pháp lý, cho phép các nhóm đã đăng ký sở hữu tài sản, tổ chức các cuộc họp công khai và tiến hành các giao dịch tài chính. Các nhóm tôn giáo đã đăng ký có thể nộp đơn xin thành lập và duy trì các tổ chức từ thiện và nhân đạo, cho phép họ kêu gọi và nhận tài trợ, hưởng các ưu đãi thuế, chẳng hạn như miễn thuế thu nhập.

Các hiệp hội đã đăng ký có thể bị Chính phủ hủy đăng ký vì nhiều lý do, như có mục đích

gây phương hại đến hòa bình công cộng, phúc lợi hoặc trật tự xã hội. Việc hủy đăng ký khiến không thể duy trì danh tính pháp lý của một nhóm tôn giáo, với hậu quả liên quan đến việc sở hữu tài sản, tiến hành các giao dịch tài chính và tổ chức các cuộc họp công khai. Một người hoạt động với tư cách là thành viên hoặc tham dự các cuộc hội họp của nhóm tôn giáo chưa đăng ký có thể bị phạt tiền lên tới 5.000 SGD (khoảng 3.800 USD), đồng thời phạt tù lên đến ba năm.

Chính sách đối với tổ chức tôn giáo

Pháp luật Xinggapo quy định, chỉ công dân hoặc người thường trú mới có thể đảm nhiệm các vai trò lãnh đạo chủ chốt trong các tổ chức tôn giáo và các tổ chức tôn giáo phải công bố các khoản quyên góp từ nước ngoài từ 10.000 SGD (7.600 USD) trở lên, cũng như công bố bất kỳ mối liên hệ nào với các nhóm nước ngoài có thể gây ảnh hưởng đến tổ chức.

Chính sách đối với hoạt động giáo dục

Chính phủ không cho phép giảng dạy tôn giáo trong các trường công, tuy nhiên cấp phép tại 57 trường liên quan đến tôn giáo được chính phủ trợ cấp (chủ yếu là trường Kitô giáo và ba trường Phật giáo). Việc giảng dạy tôn giáo tại các cơ sở giáo dục này được thực hiện ngoài thời gian học chính thức và không được liên quan đến việc truyền đạo; học sinh có quyền lựa chọn có hoặc không tham gia và được cung cấp các lựa chọn thay thế, chẳng hạn như môn học giáo dục công dân và đạo đức. Giảng dạy tôn giáo được phép thực hiện tại các trường tư thục không được chính phủ trợ cấp. Tuy nhiên, ở cấp tiểu học, luật pháp chỉ cho phép 7 trường tư thục được chỉ định (6 trường madrassah⁽¹⁵⁾, Sunni (một hệ phái của Hồi giáo) và 1 trường Cơ đốc Phục lâm) tổ chức việc giáo dục tôn giáo cho học sinh;

những trường này phải liên tục đạt hoặc vượt các tiêu chuẩn về giáo dục của trường công trong các kỳ thi quốc gia hằng năm. Các nhóm thiểu số Hồi giáo khác có thể điều hành các trường bán thời gian. Các trường công lập tan học sớm vào thứ Sáu, cho phép học sinh Hồi giáo tham dự buổi cầu nguyện thứ Sáu hoặc ban quản lý cho phép học sinh Hồi giáo rời trường sớm để tham dự buổi cầu nguyện.

Chính sách đối với hoạt động xuất bản và văn hóa phẩm

Theo luật pháp, Chính phủ có thể cấm các ấn phẩm bị coi là phản cảm nếu miêu tả, thể hiện hoặc đề cập đến các vấn đề chủng tộc hoặc tôn giáo theo cách có thể gây ra cảm giác thù địch, căm ghét, ác ý giữa các nhóm chủng tộc hoặc tôn giáo. Chính phủ cũng có thể xem xét cấm nhập khẩu các ấn phẩm, bao gồm cả các ấn phẩm tôn giáo. Đối với các hành vi phạm tội liên quan đến việc xuất bản tài liệu bị coi là phản cảm, cá nhân có thể bị phạt tiền không quá 5.000 SGD (3.800 USD), phạt tù không quá 12 tháng hoặc cả hai. Những cá nhân tàng trữ ấn phẩm bị cấm có thể bị phạt tiền lên đến 2.000 SGD (1.500 USD) và bị phạt tù lên đến 12 tháng đối với lần kết án đầu tiên.

Chính sách đối với đất đai tôn giáo

Bộ Phát triển quốc gia và Cơ quan tái phát triển đô thị (URA) ban hành hướng dẫn về phát triển đất đai và sử dụng không gian cho các hoạt động tôn giáo, không phân biệt tôn giáo nào. URA quản lý mọi hoạt động sử dụng đất đai và cấp phép xây dựng trụ sở tôn giáo, đồng thời quản lý việc sử dụng không gian được phân vùng cho các hoạt động tôn giáo và các nhóm tôn giáo.

Quy định về xử lý vi phạm pháp luật về tôn giáo

Pháp luật quy định, các hành vi phạm tội sử dụng vũ lực hoặc bạo lực có thể bị phạt tù lên đến 10 năm; các hành vi phạm tội như kích

động thù địch hoặc ác ý và xúc phạm các nhóm tôn giáo có thể bị phạt tù lên đến 5 năm. Những cá nhân “làm tổn thương cảm xúc tôn giáo” của một nhóm tôn giáo được phép tự nguyện hòa giải với nhóm bị xúc phạm để tránh bị truy tố hình sự. Tuy nhiên, nếu cá nhân đó vi phạm lệnh cấm hiện hành hoặc trước đó thì vẫn có thể bị buộc tội về hành vi phạm tội.

Tòa án có thể áp dụng mức hình phạt tối đa gấp đôi đối với hầu hết các hành vi phạm tội nếu hành vi đó có tính chất phân biệt chủng tộc hoặc tôn giáo.

Tháng 2-2023, Luật An toàn trực tuyến có hiệu lực, trong đó có quy định về việc các nền tảng truyền thông xã hội phải hạn chế người dùng tiếp xúc với nội dung trực tuyến được coi là có hại, bao gồm tài liệu kích động căng thẳng về chủng tộc, tôn giáo hoặc thúc đẩy sự không khoan dung. Các hoạt động truyền thông xã hội không tuân thủ luật có thể bị phạt tới một triệu SGD (758 nghìn USD) hoặc bị chặn dịch vụ tại quốc gia này.

Chương 15 của Luật Hình sự⁽¹⁶⁾ quy định tội phạm hình sự liên quan đến tôn giáo, bao gồm gây hại hoặc làm ô uế nơi cầu nguyện, quấy nhiễu hoạt động nhóm họp tôn giáo, tạo ra lời nói hoặc âm thanh có chủ đích gây tổn thương tình cảm tôn giáo. Luật An ninh nội địa⁽¹⁷⁾ quy định giam giữ tối đa hai năm nhằm mục đích phòng ngừa trong trường hợp cần thiết để ngăn chặn bất cứ hành động nào xâm hại đến an ninh của Xingapo, duy trì trật tự xã hội hoặc các nghĩa vụ cần thiết. Luật An ninh nội địa cũng được áp dụng với những người gây ra những bất ổn về dân tộc và tôn giáo.

Như vậy, chính sách tôn giáo của Xingapo tập trung thực hiện hài hòa tôn giáo, ngăn ngừa xung đột, khẳng định quyền tự do tôn giáo của người dân, thực hiện bình đẳng tôn giáo, tách

biệt giữa tôn giáo và nhà nước... Theo đó, Chính phủ Xingapo hướng tới mục tiêu quan trọng là ngăn chặn xu hướng cực đoan của các tôn giáo, phát huy vai trò của tôn giáo, góp phần giữ vững ổn định và phát triển xã hội⁽¹⁸⁾.

2.4. Giá trị tham khảo

Thứ nhất, chú trọng hài hòa và đối thoại tôn giáo. Hài hòa và đối thoại tôn giáo rất quan trọng đối với ổn định xã hội. Đó là lý do Xingapo đặc biệt coi trọng vấn đề này, thông qua ban hành Luật Duy trì hài hòa tôn giáo; thành lập Hội đồng tư vấn cho Tổng thống về các vấn đề tôn giáo, cũng như tổ chức nhiều cơ quan, tổ chức xã hội về các vấn đề tôn giáo; tăng cường đối thoại tôn giáo, bảo đảm và thúc đẩy hài hòa tôn giáo. Chính phủ Xingapo khẳng định duy trì sự hài hòa tôn giáo và coi đó là một phần của bản sắc dân tộc. Nhờ đó, Xingapo giữ được ổn định an ninh trên lĩnh vực tôn giáo trong bối cảnh rất đa dạng tôn giáo và không ít những vấn đề phức tạp, phát huy được nhiều đóng góp của tôn giáo cho xã hội.

Ở Việt Nam, các tôn giáo có truyền thống khoan dung, hòa đồng, cùng tồn tại hòa bình theo truyền thống “tam giáo đồng nguyên”, đây là đặc điểm tôn giáo nổi bật, là lợi thế trong công tác tôn giáo cần tiếp tục được củng cố trong thời gian tới. Tuy nhiên, hoạt động đối thoại tôn giáo còn hạn chế, bao gồm đối thoại giữa các tôn giáo với nhau và giữa tôn giáo với các cấp chính quyền. Vì vậy, kinh nghiệm của Xingapo cần được lưu ý tham khảo trong việc tăng cường đối thoại giữa các tôn giáo và giữa các tổ chức tôn giáo với các cấp chính quyền, để nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân về vấn đề tôn giáo, góp phần vào ổn định tình hình tôn giáo, đóng góp cho sự phát triển cộng đồng và đất nước.

Thứ hai, chú trọng nội luật hóa quy định của luật pháp quốc tế về tôn giáo, tín ngưỡng. Hiến pháp Xingapo quy định, mọi người có quyền thể hiện, thực hành và truyền bá tôn giáo; các tôn giáo có quyền tự chủ hoạt động và sở hữu tài sản; không phân biệt đối xử dựa trên tôn giáo... Đó cũng là những nội dung cơ bản về quyền tôn giáo được quốc tế công nhận. Điều này cho thấy Xingapo đã chủ động, tích cực nội luật những quy định của luật pháp quốc tế về tự do tôn giáo, tín ngưỡng⁽¹⁹⁾; đồng thời thể hiện rõ tinh thần trách nhiệm và cam kết mạnh mẽ của Xingapo trong việc tôn trọng và thực thi các quy định về tôn giáo. Tinh thần đó là một tham khảo hữu ích cho Việt Nam để tiếp tục triển khai tốt hơn nữa chính sách tôn giáo trong thời gian tới, tiếp tục hoàn thiện luật pháp về hoạt động tôn giáo, giáo dục, y tế của tổ chức tôn giáo, từ đó bảo đảm tốt hơn đời sống tôn giáo của nhân dân.

Thứ ba, tôn trọng quyền thành lập và duy trì các tổ chức vì mục đích tôn giáo hoặc từ thiện của các tôn giáo. Quy định như vậy của Xingapo phù hợp với luật pháp quốc tế về tự do tôn giáo và tín ngưỡng⁽²⁰⁾. Ở Việt Nam, hiện tại còn thiếu những quy định pháp luật về việc thành lập và hoạt động của các cơ sở, tổ chức thuộc tôn giáo, trong đó có cơ sở hoạt động từ thiện, vì vậy, những quy định như vậy cần được quan tâm xây dựng và thực hiện trong thời gian tới.

Bên cạnh đó, theo Hiến pháp Xingapo, mọi tôn giáo đều có quyền thành lập cơ sở giáo dục cho trẻ em. Điều này cho thấy Xingapo nhận thức rõ về địa vị pháp lý và khả năng của tôn giáo trong lĩnh vực giáo dục. Ở Việt Nam, chính sách hiện nay cho phép tôn giáo thành lập và hoạt động các trường, lớp mầm non và hoạt động này đã đạt được nhiều thành tựu⁽²¹⁾, với nhiều trường đạt chuẩn quốc gia, từ đó san sẻ

nhiệm vụ giáo dục với các địa phương và cả nước. Vì vậy, trong thời gian tới, Nhà nước cần phát huy hơn nữa vai trò của các tổ chức tôn giáo trong hoạt động giáo dục.

Thứ tư, có chính sách ưu tiên đối với cộng đồng dân tộc - tôn giáo cụ thể

Mặc dù thực hiện nguyên tắc bình đẳng tôn giáo, nhưng Xingapo có chính sách ưu tiên đối với cộng đồng Mã Lai theo Hồi giáo vì họ là tộc người bản địa, có quyền và vị trí đặc biệt ở quốc gia, nên cần được quan tâm toàn diện cả đời sống vật chất và tinh thần. Nhà nước chú trọng khơi dậy bản sắc văn hóa dân tộc - tôn giáo của họ, hướng dẫn họ, thậm chí là “tiết chế” để họ hòa hợp với văn hóa, tôn giáo quốc gia, đồng thời kiên quyết chống lại việc lợi dụng tôn giáo thực hiện chủ nghĩa ly khai.

Ở Việt Nam, sự quan tâm của Đảng, Nhà nước được mở rộng hơn đến đồng bào các dân tộc thiểu số thông qua những chính sách, chương trình và dự án phát triển, tiêu biểu là Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030 đang được triển khai thực hiện. Cần nghiên cứu kinh nghiệm các nước để thực hiện hiệu quả cao nhất, với mục tiêu từng bước phát triển toàn diện vùng đồng bào dân tộc thiểu số, miền núi, để miền núi tiến kịp miền xuôi.

3. Kết luận

Xingapo không chỉ thành công về phát triển kinh tế, quản lý xã hội mà còn thành công trong công tác tôn giáo. Nhà nước Xingapo vừa bao dung tôn giáo vừa có chính sách quyết liệt trong việc giải quyết những vụ việc tôn giáo phức tạp trên nguyên tắc thượng tôn pháp luật, vì lợi ích cộng đồng và quốc gia. Xingapo đã thực hiện nhiều chính sách từ mềm dẻo cho đến cứng rắn để điều tiết các mối quan hệ tôn giáo và hoạt

động tôn giáo trong cộng đồng. Các chính sách, pháp luật tôn giáo của Xinghgapo thể hiện sự tiến bộ, phù hợp với luật pháp quốc tế; hỗ trợ, tạo điều kiện cho sự phát triển của các tôn giáo, bảo đảm quyền tự do tôn giáo, tín ngưỡng; đồng thời hạn chế được những hoạt động lợi dụng tôn giáo gây hại cho xã hội. Vì vậy, Việt Nam có thể tham khảo để hoàn thiện chính sách và pháp luật tôn giáo trong thời gian tới □

Ngày nhận bài: 6-12-2024; Ngày bình duyệt: 23-5-2025; Ngày duyệt đăng: 28-8-2025.

Email tác giả: nguyenkhacducnapa@gmail.com

(1), (12) Eugene K.B. Tan: Religious harmony in Singapore: *Not pre-ordained but a work-in-progress State and society towards new religion and religious and ethnic minorities*, Bài giảng tại Khóa học “Trao đổi học thuật và kinh nghiệm ứng xử với tôn giáo”, do Viện Tôn giáo và Tín ngưỡng (Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh), Viện Liên kết toàn cầu (Hoa Kỳ), Hội Việt - Mỹ (Liên hiệp các tổ chức hữu nghị Việt Nam), Trung tâm Nghiên cứu Luật pháp và tôn giáo quốc tế (Đại học Brigham Young, Hoa Kỳ) tổ chức, 03-06/07/2024. (Hài hòa tôn giáo ở Xinghgapo: Không định sẵn mà đang trong quá trình thực hiện Nhà nước và xã hội hướng tới tôn giáo mới và các nhóm thiểu số tôn giáo và tộc người).

(2), (4) Xem: Bộ Ngoại giao Mỹ: *Báo cáo tự do tôn giáo quốc tế năm 2023 về Xinghgapo*, 2024, <https://www.state.gov/>.

(3), (5) Quốc hội Xinghgapo: *Hiến pháp nước Cộng hòa Xinghgapo*, 2020, <https://sso.agc.gov.sg/>.

(6), (10) Quốc hội Xinghgapo: *Luật Duy trì hài hòa tôn giáo*, 1990, <https://sso.agc.gov.sg/>.

(7) Quốc hội Xinghgapo: *Luật Hiệp hội*, 1966, <https://sso.agc.gov.sg/>.

(8) Một hệ phái Kitô giáo, ra đời ở Mỹ vào cuối thế kỷ XIX.

(9) Một hiện tượng tôn giáo được thành lập ở Hàn Quốc từ những năm 1950.

(11) Xem: Nguyễn Thanh Xuân - Nguyễn Quỳnh Châm: *Tôn giáo và chính sách tôn giáo ở một số nước trên thế giới*, Nxb Tôn giáo, Hà Nội, 2023, tr.445.

(13) Eugene K. B. Tan, “Keeping God in place: The management of religion in Singapore”, xem: Lai Ah Eng: *Religious diversity in Singapore*, Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 2008, tr.63-65.

(Giữ Chúa ở đúng vị trí: Quản lý tôn giáo ở Xinghgapo, trong sách Đa dạng Tôn giáo ở Xinghgapo).

(14) Quốc hội Xinghgapo: *Luật Hiệp hội*, 1966, <https://sso.agc.gov.sg/>, Điều 2.

(15) Madrassah là trường học Hồi giáo, bao gồm các cấp học từ tiểu học đến đại học.

(16) Quốc hội Xinghgapo: *Luật Hình sự* năm 1871, sửa đổi năm 2020, <https://sso.agc.gov.sg/>.

(17) Quốc hội Xinghgapo: *Luật An ninh nội địa* năm 1960, sửa đổi năm 2020, <https://sso.agc.gov.sg/>.

(18) Trần Thị Thanh Huyền: Chính sách tôn giáo của Xinghgapo dưới thời Thủ tướng Lý Quang Diệu, 2020, <https://www.quanlynhanuoc.vn/>.

(19) Xem Tuyên ngôn thế giới về Nhân quyền của Liên hợp quốc năm 1948; Công ước quốc tế về các quyền dân sự và chính trị năm 1966; Công ước quốc tế về các quyền kinh tế, xã hội và văn hóa năm 1966 của Liên hợp quốc.

(20) Tuyên bố của Liên hợp quốc về xóa bỏ mọi hình thức không khoan dung và phân biệt đối xử dựa trên cơ sở tôn giáo, tín ngưỡng, năm 1981, nêu rõ: các tôn giáo được thành lập, duy trì cơ sở tôn giáo; thành lập, duy trì cơ sở nhân đạo, từ thiện.

(21) Hiện nay, cả nước có khoảng 300 trường mầm non, 2.000 lớp học tình thương, 12 cơ sở dạy nghề do các tôn giáo thành lập và hoạt động hiệu quả. Xem: Ban Tôn giáo Chính phủ: *Tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Việt Nam*, Nxb Tôn giáo, Hà Nội, 2023, tr.93.